

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران، میدان فاطمی، خیابان بهرام‌میسری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • شماره: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم

شرق

یکشنبه ۱۰ تیر ۱۴۰۳ | ۲۳ ذی‌الحجه ۱۴۴۵ | ۳۰ ژوئن ۲۰۲۴ | سال بیست‌ویکم • شماره ۴۸۶۷ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۲:۰۸ | اذان مغرب ۱۹:۴۵ | اذان صبح فردا ۳:۰۶ • طلوع آفتاب ۴:۵۲

www.sharghdaily.com

aparat:tasvirshargh

Telegram:SharghDaily

youtube:sharghdaily

twitter:sharghdaily

instagram:sharghdaily1

چهاردهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری اسلامی ایران جمعه ۸ تیر با حضور عشایر قره‌داغ در پای صندوق رای مبارک برگزار شد.

عکس:پریوز گلی‌زاده، میزان

خارجی‌خوانی

لطفا وراج‌تر شوید

شهریار خواجیان

در آخرین تحقیقی که انجام شده، پزشکان پیشنهاد داده‌اند که بازنستگان (سالمندان) باید بیشتر حرف بزنند؛ زیرا در حال حاضر راه (دیگری) برای جلوگیری از خسران حافظه نیست. تنها راه، بیشتر حرف‌زدن است. دست‌کم سه مزیت برای بیشتر حرف‌زدن سالمندان وجود دارد: نخست، صحبت‌کردن مغز را فعال می‌کند و آن را فعال نگه می‌دارد؛ چون زبان و فکر با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنند. به‌ویژه زمانی که نتدندتد حرف بزنیم، طبیعتا منتج به تامل فکری سریع‌تر می‌شود و حافظه‌مان را نیز بهبود می‌بخشد. سالمندانی که صحبت نمی‌کنند، بیشتر احتمال دارد دچار خسران حافظه ششوند. دوم، صحبت‌کردن بسیاری از فشارهای عصبی را تسکین می‌دهد. از بیماری‌های ذهنی جلوگیری می‌کند و تنش را کاهش می‌دهد. ما اغلب چیزی نمی‌گوییم، اما آن را در قلب خود دفن می‌کنیم و خفگان می‌گیریم. این حقیقت دارد، پس خوب است که به سالمندان امکان حرف‌زدن بدهیم. سوم، صحبت‌کردن عضلات صورت را فعال می‌کند و هم‌زمان کلو را به فعالیت وامی‌دارد و نیز ظرفیت شش‌ها را افزایش می‌دهد. هم‌زمان ریسک افت بینایی چشم و شنوایی گوش و ریسک‌های نهفته مانند سرگیجه و کوری را کاهش می‌دهد. خلاصه اینکه بازنستگان و سالمندان عزیز! تنها راه جلوگیری از آلزایمر، صحبت‌کردن هرچه بیشتر و برقراری ارتباط فعالانه با دیگران است.

خبرخوانی

کاهش طلاق توافقی

معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری استان تهران، در گزارشی که در سال ۱۴۰۱ منتشر کرده، میزان کاهش طلاق توافقی را چهار درصد و در سال ۱۴۰۲ آن را ۴۱٫۱ درصد اعلام کرده است. متأسفانه افراد به طلاق یک‌طرفه از سوی زوج یا زوجه روی آورده‌اند که آمارهای آفرایشی نگران‌کننده است. مرکز رصد جمعیت کشور دراین‌باره اعلام کرده که سال گذشته بیشترین میزان ازدواج‌ها مربوط به استان تهران با تعداد ۶۳٫۹ هزار مورد، و پس از آن استان‌های خراسان رضوی با ۴۳٫۸ هزار و خوزستان با ۳۵٫۳ هزار مورد در رتبه‌های بعدی هستند.

طلاق به‌عنوان یک مسئله اجتماعی است که دربرگیرنده انحلال قانونی ازدواج و جدایی زن و شوهر است و به لحاظ تأثیرات گسترده، در روند رشد جمعیت و همچنین دگرگونی ساختار خانواده حائز اهمیت است. کمترین میزان ثبت ازدواج مربوط به استان سمنان با تعداد سه‌هزارو ۶۸ مورد بوده، همچنین سال گذشته ۳۴٫۹ هزار طلاق مربوط به استان تهران بوده است. پس از تهران استان‌های خراسان رضوی با ۲۱٫۶ هزار طلاق و خوزستان با ۱۱٫۵ هزار طلاق در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند. کمترین طلاق ثبت‌شده در کشور نیز در سال گذشته، متعلق به استان ایلام با هزارو ۹۶ مورد است.

پس از هر انتخاباتی معمولا گروهی با استناد به یک نظرسنجی، به این نتیجه می‌رسند که نظرسنجی‌ها اشتباه بوده و خطا کرده‌اند. در بلبشوی جنگ روانی ستادهای باقر قالیباف و سعید جلیلی که از نظرسنجی‌ها همچون ابزار این جنگ روانی استفاده می‌شد، نظرسنجی‌های جعلی بسیاری منتشر می‌شد که طبیعی است آنها را نباید مینا قرار داد. اگر این نظرسنجی‌های بی‌نام‌وشناس را کنار بگذاریم، باید ببینیم نظرسنجی‌ها چه می‌گفتند و چه اتفاقی افتاد؟ کجاها تفاوت و کجاها شباهت وجود دارد و چرا؟

اغلب نظرسنجی‌ها میزان مشارکت و میزان آرای نامزدها را بر اساس نظر مردم پیش‌بینی می‌کنند. در این نظرسنجی‌ها، نمونه‌ای متناسب با جمعیت کشور و متناسب با پراکندگی جمعیتی بر اساس شاخص‌های مختلف انتخاب یا اینکه با نمونه‌های تصادفی کار می‌کنند.

نظرسنجی‌های معتبر پیش‌بینی کرده بودند:

- برآورد از میزان مشارکت با دو درصد خطا ۵۱ درصد است. ججم بالای مرده‌ها در این انتخابات تعیین‌کننده بود.

- انتخابات دوم‌حله‌ای خواهد بود و پزشکیان-جلیلی به دور دوم خواهند رفت.
- پزشکیان ۳۳٫۱ درصد و جلیلی ۲۸٫۸ درصد و قالیباف ۱۹٫۱ درصد رای خواهند آورد.

این نتایج نظرسنجی ایپسا در روز ششم تیر است که گفته می‌شد به نفع جلیلی سوگیری دارد. در همین نظرسنجی اگر روند آرای نامزدها را در نظر بگیریم، سرعت رشد آرای پزشکیان بیش از جلیلی و قالیباف گزارش شده است. بر اساس این نظرسنجی، آرای پزشکیان ظرف روز روز بیش از ۱۰ درصد افزایش داشته است.

بر اساس این نظرسنجی، میزان و ترتیب آرای نامزدها و برندگان نهایی درست پیش‌بینی شده است، اما در میزان آرا تفاوت عمده‌ای وجود دارد. پیش‌بینی اغلب نظرسنجی‌های معتبر نزدیک به این بود، اما برخی برآوردشان از مشارکت بالاتر بود. بااین‌حال، چرا برآورد از میزان مشارکت درست از کار درنیامد؟

تحلیل ساده این است که بگوییم میزان مشارکت دوره به دوره کاهش داشته است. میزان مشارکت در دوره‌ای که رئیسی انتخاب شد، ۴۸ درصد بود. مشارکت در رای‌گیری مجلس قبلی ۴۰ درصد بود و الان هم همان ۶۰ درصد رای ن داده‌اند. در این تحلیل چنین به نظر می‌رسد که جمعیتی

در دفاع از نظرسنجی‌ها

علی اصغر سیدآبادی

به‌طور ثابت رای می‌دهد و جمعیتی رای نمی‌دهد. در انتخابات پیشین ۴۰ درصد رای‌دهندگان بدون حضور جبهه اصلاح‌طلبان، خاتمی و طرفی حاصل شد، اما این بار با وجود این حمایت‌ها آمار مشارکت تکان نخورد. آیا چنین چیزی ممکن است؟ به نظرم تحول به‌گونه‌ای دیگر رخ داده است. برای اینکه ادعایم روشن شود، به گزاره‌های زیر توجه کنید:

۱. در شهر تهران نزدیک به دو برابر انتخابات قبلی رای داده‌اند و استان تهران یکی از دو استانی است که میزان آرا افزایش داشته است.

۲. استان‌هایی که میزان مشارکت در آنها کاهش شدید داشته، دو دسته‌اند:

الف) استان‌های هزینه‌داده و فعال در حوادث سال ۱۴۰۱

ب) استان‌هایی که در دوره پیش مشارکت بالایی داشتند و نتیجه رای آنها دولت سیزدهم بود.

مردم استان‌های «الف» هنوز با زخم‌های بهبودنیافته زندگی می‌کنند و صندوق برایشان محلی از اعراب ندارد و مردمان استان‌های دسته «ب» نیز به خاطر سرخوردگی ناشی از اعتماد به دولتی که در عمل ناکارآمد بود و نتوانست قول‌هایش را عملی کند، رای ن داده‌اند.

۳. استان سیستان‌وبلوچستان در این میان وضعیتی ویژه دارد و

بیشترین کاهش را داشته است. دلیل آن نیز روشن است؛ جمعه‌های خونین زاهدان از یک سو و حمایت پروپیمان از رئیسی در دوره قبلی به خاطر توافق بین مولوی عبدالحمید و گروه رئیسی، درگیری‌های خونین هم آن توافق را به هم زد و هم انتخابات را برایشان بلاموضوع کرد. بنابراین در این دوره جابه‌جایی رای اتفاق افتاده است. بخشی از کسانی

که در گذشته رای ن داده بودند، رای داده‌اند و بخشی از کسانی که رای می‌دادند، رای ن داده‌اند. فهم این جابه‌جایی و صورت‌بندی آن و همچنین ترکیب نگرشی آن ۶۰ درصد در پیش‌بینی آینده جامعه بسیار حیاتی است. اگر فرض کنیم کشتادن اصلاح‌طلبان به انتخابات به افزایش ۱۵درصدی

یادداشت

سرمایه اجتماعی رو به افول

محمد آخوندپورامیری

پژوهشگر مسائل ایران

افرادی را که امکان مشارکت داشته‌اند، شامل می‌شود. حال تصور کنید رئیس‌جمهوری با رای ۱۶درصدی چگونه می‌تواند نماینده کل جامعه ایران باشد؟

قطعا و بدون تردید هر فردی که در دور دوم انتخابات پیروز میدان شود، مسئولیتی به‌غایت سنگین در برابر جامعه و حاکمیت بر عهده خواهد داشت. این آمارها اولین نکته‌ای را که به ما نشان خواهند داد، آن است که ابعاد نارضایتی در ایران کنونی به مرزهای هشدار رسیده. حال رئیس‌جمهوری که بر سر کار خواهد آمد، می‌بایست پیش از آنکه به فکر اجابت‌خواست‌های حامیان حزبی و جناحی خود باشد، در جهت بهبود رابطه سرمایه اجتماعی و حاکمیت تلاش کند. البته تحقق این مسئله صرفا به خواست و اراده رئیس‌جمهور منتخب محدود نخواهد شد. چنانچه رویه‌ای که سابقا در

آرا انجامیده باشد، عملکرد دولت و حاکمیت هم در کار آمدی و هم در برخورد با مردم ۱۶٫۱۷ درصد از آرا کاسته است. حال اگر آرای پزشکیان و آرای باطنه را که اعتراضی و انتقادی هستند، به آن ۶۰ درصد رای ن داده اضافه کنیم، درمی‌یابیم که در چه وضعی به سر می‌بریم. آیا برای غلبه بر این وضعیت و این میزان نارضایتی راهی وجود دارد؟ من اگر در منظومه حکمرانی کاره‌ای بودم، الان تنها به این پرسش فکر می‌کردم.

با این همه، کماکان این پرسش مطرح است که چرا این دوره به‌رغم

پیش‌بینی‌های اولیه میزان مشارکت کاهش یافت؟

معمولا در نظرسنجی‌ها فضای روانی و احساسی مردم در نظر گرفته نمی‌شود. رای‌دادن در این دوره برای بخش بزرگی از مردم با عذاب وجدان همراه بود. من روز جمعه در مقابل یکی از صندوق‌های رای‌گیری زنانی را دیدم که پس از رای‌دادن می‌گریستند:

یکی از موضوعات مهم که در فضای خبری بسیار برجسته شد، کوشش برای ائتلاف قالیباف–جلیلی بود. به نتیجه رسیدن این ائتلاف یکی از نگرانی‌های مردان و زنانی بود که بین رای‌دادن و رای‌ندان مردد بودند. اغلب آنان دوست داشتند بدون اینکه انگشت‌شان جوهری شود، پزشکیان رای بیاورد و دست‌کم به دور دوم راه یابد. با توجه به جو سنگینی که پیرامون این ائتلاف شکل گرفته بود، وقتی ائتلاف به هم خورد خیال برخی از آنان راحت شد و خطر برایشان رفع شد و از تردید به سمت رای‌ندان لغزیدند.

این اتفاق در مقیاسی کوچک‌تر بین نیروهای مردمی وفادار به نظام هم افتاد؛ آنان نیز فکر کردند تر ندادن نامزدهایشان به ائتلاف خطایی جبران‌ناپذیر است و حاضر نشدند رای بدهند یا رای سفید دادند.

بااین‌حال، به نظرم یکی از معدود کارهای عاقلانه اصولگرایان ائتلاف‌نکردن‌شان بود؛ هرچند می‌دانیم که این کار از روی عقلانیت نبود و هیچ‌یک حاضر به کناره‌گیری نبودند. اگر آن دو ائتلاف می‌کردند و دوگانه ایجاد می‌شد، در آن شرایط هواداران ناراضی کنارکشیده الزاما به نامزد ائتلافی رای نمی‌دادند، اما در آن فضای روانی احتمال اینکه بخشی از رای‌ن داده‌ها رای بدهند و نتیجه‌ای را رقم بزنند که مطلوب‌شان نبود، بسیار بالا بود.

به بیان دیگر، نظرسنجی فضای دو روز پیش از انتخابات را سنجیده است و نه فضای روز انتخابات را. طبیعی است که دو روز آخر روزهای تعیین‌کننده‌ای در کارزارهای انتخاباتی هستند.

گزارش‌خوانی

میزبانی که راضی نیست

از ۷ اکتبر یا همان اواسط مهرماه تاکنون، ۷۹ هزار تُن مواد منفجره به نوار غزه شلیک شده است. این آماری است که دفتر اطلاع‌رسانی دولت فلسطین اعلام کرده است. آماری که نشان می‌دهد چه بر سر این منطقه آمده است. واشنگتن‌پست گزارشی درباره آوارگان نوار غزه که به مصر رفته‌اند، منتشر کرده است. از زمانی که جنگ در این منطقه آغاز شده است، دولت مصر قاطعانه گفت: «بناهندگان فلسطینی را نمی‌پذیرد».

با این حال تشکیلات خودگردان فلسطین تخمین می‌زند بیش از ۱۱۵ هزار شهروند غزه به مصر رفته‌اند. اکثر آنها در بلاکلیفی باقی می‌مانند، وضعیت قانونی‌شان مشخص نیست و جای دیگری برای رفتن ندارند. آنها اعضای یک دیاسپورای جدید از فلسطینی‌ها هستند، مردمی که قبلا محصور خاطرات آوارگی شده بودند. درحالی‌که چندین هزار بیمار و مجروح در بیمارستان‌های مصر مداوا شده‌اند، اکثریت قریب به اتفاق مهاجران با کمک سفارتخانه‌های خارجی یا از طریق مشاوره و گردشگری به این کشور رسیده‌اند. با این حال یک شرکت مصری به نام «هالا» با وجود دریافت کمک‌های بسیار، نقش اندکی در این‌میان داشته است. این افراد اگر مشکلات پزشکی نداشته باشند، به محض ورود به مصر به حال خود رها شده‌اند. ده‌ها هزار نفر به‌طور غیرقانونی ویزای توریستی ۲۵روزه خود را به تعویق انداخته‌اند. این حضور غیرقانونی آنان را از آموزش عمومی، مراقبت‌های بهداشتی و دیگر خدمات محروم کرده است. آژانس پناهندگان سازمان ملل متحد که مسئول پناهندگان فلسطینی است، آوارگانی را که به مصر پناه برده‌اند، پوشش نمی‌دهد. آنها اعلام کرده‌اند نمی‌توانند به تازه‌واردان کمک کنند زیرا قاهره وظیفه خود را در برابر فلسطینیان به رسمیت نمی‌شناسد. خبرنگاران واشنگتن‌پست از آوارگان فلسطینی در خانه‌ها و محل‌های کارشان در اطراف قاهره بازدید کرده‌اند، جایی که پناهگاه و مقداری آرامش پیدا کرده‌اند، اما قادر به ساختن آینده نیستند.

زندگی سخت

برای یک مادر ۴۲ساله و دخترانش که هنگام ازدواج به غزه نقل مکان کرده بود، پاسپورت اردنی ممکن است دروازه بین مرگ و زندگی باشد. یک مقام اردنی به او خبر داد که نامش در فهرست ورود به مصر قرار گرفته بدون آنکه نام دخترانش هم باشد. زنان اردنی نمی‌توانند ملیت خود را به فرزندانشان منتقل کنند. هر شش دختر این زن فقط پاسپورت فلسطینی دارند. این پاسپورت حق مهاجرت و سفر آنها را محدود می‌کند. در گذرگاه مرزی رفح، او از مقامات مصری درخواست کرد که دخترانش را از آنجا عبور دهند. پس از ساعت‌ها انتظار، مأموران گمرک پذیرفتند.

او سرانجام به مصر رفت ولی باید ناشناس بماند زیرا از طرف کارفرمایش مجاز به صحبت علنی نیست. اما شوهرش که در بیمارستان کار می‌کند، در غزه مانده است و به‌ندرت می‌تواند از حال هم باخبر شوند. بدون داشتن اقامت مصر، او نتوانسته کار ثابتی پیدا کند. در بهار، خانواده به حومه بیابانی آرام در فاصله یک‌ساعتی با قاهره نقل مکان کردند. دختران کوچک‌تر او از ثبت‌نام در مدارس مصر منع شده‌اند، اما به واسطه برنامه‌ای که از طریق سفارت تشکیلات خودگردان فلسطین راه‌اندازی شده بود، در کلاس‌های درس در رام‌الله شرکت می‌کردند. اما دختران ماه‌ها آموزش را به دلیل جنگ از دست داده بودند و در تلاش هستند عقب‌ماندگی‌ها را جبران کنند. بتول، یکی از دختران که ۱۵ سال دارد و عاشق ریاضی است، می‌گوید: «مردم اینجا خیلی با ما مهربان هستند. وقتی آنها می‌دانند که ما اهل فلسطین، به‌ویژه اهل غزه هستیم، گاهی اوقات به ما اجازه نمی‌دهند که پولی بپردازت کنیم». اما این «یک زندگی جدید است، یک زندگی سخت».

- مروری بر اندیشه ها و نظریات اقتصادی برای روزنامه نگاران و پژوهشگران اقتصادی | **سعید لیلاز**
- اقتصاد رسانه | **حجت میرزایی**
- خلافت و نوشتن از خیابان (روایت هایی که در کف خیابان شکل می گیرند) | **علی دهقان**
- واکاوی موازین قانونی فعالیت های مطبوعاتی | **مهدی صاحبی پسندیده**
- کمی گفتگو درباره جامعه ترسناک بی گفتگو | **شهاب الدین طباطبایی**
- آموزش عکاسی پایه | **مهرداد شیخانی**
- تولید محتوای مولتی مدیا در رسانه و شبکه های اجتماعی | **سینا رحیم پور**
- رسانه و جنسیت | **شهرزاد همتی**
- گرافیک مطبوعات | **حسین توکلی**

برای ثبت‌نام و کسب اطلاع در مورد کلاس‌ها به شماره زیر در واتساپ پیام دهید

۰۹۱۰۲۰۴۳۹۲۴